

være bange for, at jeg begynder ved Verdens Skabelse. Jeg begynder ved 1895. Da udkom der en Pjece af den daværende Formand for Venstrereformpartiet J. C. Christensen, og i denne Pjece stod der et Valgopraab, undertegnet af 38 Venstremænd, som ikke vilde være med til det Forlig, der i 1894 var afsluttet af de Moderate. Blandt dem var der en Folketingsmand, jeg skal ikke nævne hans Navn, men baade hans Fornavn og Efternavn begyndte med A. Men der var altsaa ogsaa J. C. Christensen, og der var vort Landstings højtærede Formand. I dette Valgopraab stod der, at man med Troskab mod Grundlovens Ord og Aand vil værne den almindelige Valgret mod de privilegerede Klassers Overgreb. Der er ligesom et socialistisk Smæld i dette sidste: mod de privilegerede Klassers Overgreb. Ja, det var Venstres Udtryksmaade den Gang. Endvidere staar der: Forligspolitikken undergraver den almindelige Valgret, idet den imod Grundlovens Aand lægger Tyngdepunktet for Lovgivningsmagten i Landstinget. Det var den Gang, man sagde det; jeg kommer senere til, hvor udmærket det kan anvendes paa den nuværende Situation. Dette Reformvenstre udgav et Program, hvori der bl. a. stod: Nedgang i Militærudgifterne. Vi var mange, der det længst mulige holdt paa Samarbejde med Venstre, ikke fordi vi var smittet af Venstre, var Venstremænd, men fordi vi mente, at vi trængte til hinanden endnu, og bl. a. var det os, der hjalp Venstre til Magten i 1901 — det kan ingen bestride — netop derved, at vi ikke spildte vore Stemmer ved at opstille særlige Kandidater, hvorved de Konservative, Reaktionen, vilde have kunnet regere i Danmark endnu i adskillige Aar. Det gjorde vi ikke; vi havde saa meget politisk Begreb, at vi kunde se, det var rigtigt at faa Venstre til Magten. Venstre skulde til Magten, og det, at de har svigtet deres Fortid, ja, det er ubehageligt, men derfor fortryder vi alligevel ikke, at vi i sin Tid hjalp Venstre til Magten, for vi skulde igennem det, og det lader jo til, at visse Partier, naar de kommer til Magten, skal svigte deres Fortid. Men hverken Kampen for Valgretten eller Kampen mod Militarismen fik saa gode Kaar som haabet. At Venstre ikke kom til at gennemføre Grundloven, det var deres egen Skyld, det skyldtes Smaastridigheder indbyrdes, og jeg har nu min egen Opfattelse af, hvorfor det ikke skete. Vor Skyld var det i hvert Fald ikke. Det var altsaa et andet Parti, der efter Valget i 1913 kom til at gennemføre Grundloven, men naturligvis

— det skal jeg erkende — Venstre hjalp udmærket med til Gennemførelsen af Grundloven, og det bør de have Tak for. Den blev blot ikke, som den skulde være, som vi kunde ønske den, men den blev dog et Skridt fremad i den rigtige Retning, og navnlig et Skridt fremad imod et Landsting, der var bedre end det tidligere og havde Muligheder for at blive meget bedre, end det nu er. Jeg husker en Ytring af den daværende Formand for Venstrereformpartiet, Hr. J. C. Christensen. Han sagde: Reformpartiet, det er ikke et Hotel, som saadan alle og enhver kan komme ind i. Det drejede sig om de Moderate, der gerne vilde optages i Partiet, men som ikke kunde blive det. Nej, Venstrereformpartiet var den Gang ikke et Hotel, men senere er Dørene jo blevet slaaet op paa en saadan Maade, at jeg snarere vil sige, at det er noget ringere end et Hotel, det er snarest blevet noget i Retning af et Herberg for hjemløse. For der var andre, for demokratisk Sindelag ganske fattige Personer, politisk uformuende Personer, ja, politisk tvivlsomme Personer, der aldrig hverken af dem selv eller af andre var blevet anset for at være Venstremænd end sige Demokrater, der kom ind i Partiet, og det mærkelige var, at disse ubestemmelige Personer mange Gange fik de mest fremskudte Pladser indenfor Partiet. Det er netop det, der har bidraget ikke saa ganske lidt til, at Venstres Position ude omkring i Landet er blevet forringet, fordi de rene Linier indenfor Partiet derved udviskedes.

Nu staar vi altsaa overfor Behandlingen af en Sag, der skal vise, om der dog ikke alligevel, naar alt kommer til alt, her i Tinget skulde være et Venstre, der blot i Hovedlinierne vil slutte sig til Venstres demokratiske Fortid, eller om Partiet er helt opslugt af Højre. Vi havde et Reformvenstre, vi havde et Venstre, og vi har nu et moderat Venstre. Længere kan man ikke godt indenfor Venstre gaa mod højre, saa skal man helt over paa den anden Side af Gaden, og det næste — det, spaar jeg, bliver Resultatet af denne Politik i det lange Løb — bliver ikke et moderat Venstre, men det bliver et moderat Højre. Saa kan de Herrer komme til at danne en venstre Fløj af Højre, javel, det er ogsaa en Slags Venstremænd, men det er jo alligevel ikke dèr, man ellers søger Venstremænd. Hvad jeg her siger, mine Herrer, er ikke tomme Ord, nej, det er Ting, der kan belægges med Tal. Man er tilbøjelig til at ville tage Tingene overlegent og mene, der er Fred og ingen Fare,